

(א) וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. מה תלמוד לומר, היה רבי אלעזר בן עזריה מושלו, משל לחולה שנכנס אצלו רופא, אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב, בא אחר ואמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני, זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר אחרי מות שני בני אהרן: (ב) ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא. שלא ימות כדרך שמתו בניו: ולא ימות. שאם בא הוא מת: כי בענן אראה. כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני, ולפי שגלוי שכניתי שם יזהר שלא ירגיל לבא, זהו פשוטו. ומדרשו, לא יבא כי אם בענן הקטורת ביום הכיפורים: (ג) בזאת. גימטריא שלו ד' מאות ועשר, רמז לבית ראשון: בזאת יבא אהרן וגו'. ואף זו לא בכל עת כי אם ביום הכיפורים⁵, כמו שמפורש בסוף הפרשה בחדש השביעי בעשור לחודש: (ד) כתנת בד וגו'. מגיד שאינו משמש לפנים בשמונה בנדים שהוא משמש בהם בחוץ שיש בהם זהב, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, אלא בד' ככהן הדיוט, וכולן של בויץ: קדש ילבש. שיהיו משל הקדש⁷ (ת"כ פ"א ס"י): יצנף. כתרגומו יחת פרישה, יניח בראשו, כמו ותנח בגדו (בראשית ל"ט), ואתה תתיה: ורחץ במים. אותו היום טעון טבילה בכל הליפותיו. וחמש פעמים היה מחליף מעבודת פנים לעבודת חוץ, ומחוץ לפנים, ומשנה מבגדי זהב לבגדי לבן, ומבגדי לבן לבגדי זהב, ובכל הליפה טעון טבילה ושני קדושי ידים ורגלים מן הכיור⁸: (ו) את פר החטאת אשר לו. האמור למעלה, ולמדך כאן שמשלו הוא

¹ עי' ספרא (אחרי מות פ"א ס"ג): ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת. ואין אנו יודעים מה נאמר לו בדבור הראשון. היה ר' אלעזר בן עזריה אומה משלו משל למה הדבר דומה לחולה שנכנס אצלו הרופא אומר לו אל תשתה צונן ואל תשכב בטחב. בא אחר ואומר לו אל תשתה צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני זה זרזו יותר מכולם. לכך נאמר אחרי מות שני בני אהרן ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת.

² עי' שם (ס"ד): ואם בא מת הוא שנאמר ואל יבוא ואל ימות הא אם בא מת הוא כאשר מתו בניו (לכך נאמר אחרי מות שני בני אהרן ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת.

³ עי' יומא (נג ע"א): תנו רבנן, ונתן את הקטרת על האש לפני ה' שלא יתקן מבחוץ ויכניס להוציא מלבן של צדוקין שאומרים יתקן מבחוץ ויכניס מאי דרוש כי בענן אראה על הכפרת מלמד שיתקן מבחוץ ויכניס אמרו להם חכמים והלא כבר נאמר ונתן את הקטרת על האש לפני ה' אם כן מה תלמוד לומר כי בענן אראה על הכפרת מלמד שנותן בה מעלה עשן ומניין שנותן בה מעלה עשן שנאמר וכסה ענן הקטרת את הכפרת הא לא נתן בה מעלה עשן או שחיסר אחת מכל סמניה חייב מיתה.

⁴ עי' ויקרא רבה (פכ"א ס"ט): בזאת יבא אהרן רבי ברכיה בשם רבי לוי אומר בזאת הכתוב מבשרו שהוא חי ארבע מאות ועשר שנים. וכי עלה על דעתך שאהרן חי ארבע מאות ועשר שנים, אלא מקדש ראשון ע"י שמשו בו באמונה שמשו בו י"ח כהנים הוא ובנו ובן בנו.

⁵ עי' ספרא שם (ס"ח): ואל יבוא בכל עת זה יום הכפורים.

⁶ עי' ראש השנה (כו ע"א): אמר רב חסדא מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה לפי שאין קטיגור נעשה סניגור. ועי' ויק"ר (פכ"א י): רבי חנינא וריב"ל חברין דרבנן אמרו מפני מה כהן גדול משמש בשמונה בגדים אלא כנגד מילה שהיא לשמונה ימים הה"ד (מלאכי ב) בריתי היתה אתו החיים והשלום ר' סימון בשם ר' יהושע אמר מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב אלא אין קטיגור נעשה סניגור כדי שלא ליתן פתחון פה לשטן לקטרג ולומר אתמול עשו להם אלהי זהב והיום הם מבקשים לשמש בבגדי זהב ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אומר בשביל לחוס על ממונן של ישראל רבי לוי אמר מפני גאווה על שום (משלי כה) אל תתהדר לפני מלך.

(1) ספרא פרשת אחרי מות פרק א
(2) קודש ילבש שיהו משל קודש. אין לי אלא אלו בלבד מנין לרבות שאר בגדי כהונה גדולה ובגדי אחיו הכהנים תלמוד לומר בגדי קודש בנין אבל לכל הבגדים שיהיו משל קודש:

⁸ עי' יומא לב ע"א: בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם הא למדת שכל המשנה מעבודה לעבודה טעון טבילה. ועי' ספרא (שם ס"י יא-יב): מנין שהוא טעון טבילה שנאמר ורחץ במים את בשרו ולבשם. ומנין המשנה מבגדי לבן לבגדי זהב מבגדי זהב לבגדי לבן שיהא טעון טבילה תלמוד לומר בגדי קודש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם.

בא ולא משל צבור (ספרא פ"ב ס"ו וע"י יומא נ): וכפר בעדו ובעד ביתו. מתודה עליו עונותיו ועונות ביתו⁹: (ח) ונתן אהרן על שני השעירים גרלות. מעמיד אחד לימין ואחד לשמאל, ונותן ב' ידיו בקלפי, ונוטל גורל בימין וחברו בשמאל, ונותן עליהם, את שכתוב בו לשם הוא לשם, ואת שכתוב בו לעזאזל משתלח לעזאזל¹⁰: עזאזל. הוא הר עז וקשה, צוק גבוה¹¹, שנאמר אַרְצֵן גְזֵרָה, חתוכה: (ט) ועשהו חטאת. כשמניח הגורל עליו קורא לו שם ואומר לה' חטאת¹²: (י) יעמד חי. כמו יעמד חי, על ידי אחרים, ותרגומו יתקם בְּדַחֵי. מה תלמוד לומר, לפי שנאמר לשלח אותו לעזאזל, ואיני יודע שילוחו אם למיתה אם לחיים, לכך נאמר יעמד חי, עמידתו חי עד שישתלח, מכאן ששליחותו למיתה¹³: לכפר עליו. שיתודה עליו¹⁴, כדכתיב וְהִתְנַדָּה עָלָיו וְגו': (יא) וכפר בעדו וְגו'. וידוי שני עליו ועל אחיו הכהנים, שהם כולם קרוים ביתו¹⁵, שנאמר בְּיַת אַהֲרֹן פָּרְכוּ אֶת ה' וְגו' (תהלים קלה יט). מכאן שהכהנים מתכפרים בו, וכל כפרתו אינה אלא על טומאת מקדש וקדשיו, כמו שנאמר וְכָפַר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת וְגו'¹⁶: (יב) מעל המזבח. החיצון¹⁷: מלפני ה'. מצד שלפני הפתח, והוא צד מערבי: דקה. מה ת"ל דקה, והלא כל הקטורת דקה היא, שנאמר וְשַׁחֲקֵת מִמְּנֵה הַדֶּק (שמות ל לו), אלא שתהא דקה מן הדקה¹⁸, שמערב יום הכפורים היה מהזירה למכתשת: (יג) על האש. שבתוך המחתה: ולא ימות. הא אם לא עשאה כתקנה חייב מיתה¹⁹: (יד) והזה באצבעו. הזאה אחת במשמע: ולפני הכפרת יזה שבע. הרי אחת למעלה ושבע למטה²⁰: (טו) אשר לעם. מה שהפר מכפר על הכהנים, מכפר השעיר על ישראל, והוא השעיר שעלה עליו

⁹ ע"י ספרא (פ"ב ס"ו ב-ד): וכפר בעדו ובעד ביתו, זה וידוי דברים, יכול כפרה בדמים הריני דן נאמר כפרה בפר ונאמר כפרה בשעיר, מה כפרה האמורה בשעיר וידוי דברים חוץ מדמים, אף כפרה האמורה בפר וידוי דברים חוץ מדמים. אם נפשך לומר והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ועדיין לא נשחט. כיצד היה מתודה אנא השם עויתי ופשעתי חטאתי לפניך אני וביתי אנא השם כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים שעויתי ופשעתי ופשעתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך לאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. וע"י יומא לו ע"ב.

¹⁰ ע"י יומא לו ע"א: טרף בקלפי והעלה שני גרלות, אחד כתוב עליו לשם ואחד כתוב עליו לעזאזל.
¹¹ ע"י יומא סז ע"ב: תנו רבנן: עזאזל, שיהא עז וקשה, יכול בישוב, תלמוד לומר במדבר, ומנין שבצוק, תלמוד לומר גזרה. תניא אידך: עזאזל, קשה שבהרים, וכן הוא אומר ואת אילי הארץ לקח. תנא דבי רבי ישמעאל: עזאזל, שמכפר על מעשה עוזה ועזאל. וע"י ספרא (שם פ"ב ס"ו ח): לעזאזל למקום הקשה בהרים. יכול ביישוב תלמוד לומר המדברה. ומנין שיהיה בצוק תלמוד לומר אל ארץ גזירה.

¹² ע"י שם (ס"ו ה) ועשהו חטאת שיאמר לה' חטאת. רבי ישמעאל אומר לא היה צריך לומר חטאת אינו אומר אלא לשם.

¹³ ע"י שם (ס"ו ו): יעמד חי לפני ה' מה תלמוד לומר לפי שנאמר לשלח אותו (שילוחו למיתה) יכול שילוחו לחיים תלמוד לומר יעמד חי לפני ה' לכפר עליו הא כיצד עמידתו חי לפני ה' ומיתתו בצוק.

¹⁴ ע"י לעיל הערה 9.
¹⁵ ע"י ספרא אחרי מות (פ"ג ס"ו א): ואם נפשך לומר והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ויתו של אהרן הם.

¹⁶ ע"י (ספרא אחרי מות פ"ג ס"ו ב) יכול על כל הטומאות הללו יהיה שעיר זה מכפר תלמוד לומר מטומאותם ולא כל טומאתם מה מצינו שחלק הכתוב מכלל כל הטומאות בטומאת מקדש וקדשיו אף כאן לא נחלוק אלא בטומאת מקדש וקדשיו דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר ממקומו הוא מוכרע שנאמר וכפר על הקודש מטומאת בני ישראל (ולא כל טומאות שבקודש) [מטומאות שבקודש].

¹⁷ ע"י יומא מה ע"ב: המזבח מלפני ה', איזהו מזבח שמקצתו לפני ה' ואין כולו לפני ה', הוי אומר זה מזבח החיצון.

¹⁸ ע"י ספר (ס"ו ח-ט): דקה מה תלמוד לומר והלא כבר נאמר ושחקה ממנה הדק ואם כן למה נאמר דקה שתהא דקה מן הדקה. כיצד היה עושה מפריש שלשת מנים מערב יום הכפורים כדי למלאות חפניו ומחזירם למכתשת לקיים בה דקה מן הדקה. וע"י יומא מג ע"ב.

¹⁹ ע"י יומא דף נג ע"א: תניא רבי אליעזר אומר ולא ימות עונש כי בענן אראה אזהרה. NEW@
²⁰ ע"י לקמן הערה 22.

הגורל לשם²¹: כאשר עשה לדם הפר. אחת למעלה ושבע למטה²²: (טז) מטמאת בני ישראל. על הנכנסין למקדש בטומאה ולא נודע להם בסוף, שנאמר לכל הטאתם, וחטאת היא שונג²³: ומפשעיהם. אף הנכנסין מזיד בטומאה²⁴: וכן יעשה לאהל מועד. כשם שהזה משניהם בפנים, אחת למעלה ושבע למטה, כך מזה על הפרוכת מבחוץ משניהם, אחת למעלה ושבע למטה²⁵: השכן אתם בתוך טומאותם. אף על פי שהם טמאים, שכינה ביניהם²⁶: (יח) אל המזבח אשר לפני ה'. זה מזבח הזהב, שהוא לפני ה' בהיכל. ומה תלמוד לומר ויצא, לפי שהזה הזהאות על הפרוכת, ועמד מן המזבח ולפנים והזה, ובמתנות המזבח הזקיקו לצאת מן המזבח ולחוץ, ויתחיל מקרן מזרחית צפונית²⁷: וכפר עליו. ומה היא כפרתו, ולקח מדם הפר ומדם השעיר,

²¹ עי' יומא סא ע"א: תנו רבנן וכפר את מקדש הקדש זה לפני ולפנים אהל מועד זה היכל מזבח כמשמעו כפר אלו עזרות הכהנים כמשמען עם הקהל אלו ישראל וכפר אלו הלויים הושוו כולן לכפרה אחת שכולן מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר כשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל בטומאת מקדש וקדשיו כך דם הפר מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו וכשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות כך וידוי של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות.

ועי' ספרא (אחרי מות פ"ג סי' א): ושחט את שעיר החטאת אשר לעם שלא יהיו אחיו הכהנים מתכפרים בו. ובמה הן מתכפרים בפרו של אחיהם. יכול לא יתכפרו בפרו של אחיהם שהרי הוא אומר אשר לו מעתה אין להם כפרה וכשהוא אומר על הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר הוי אומר יש להם כפרה ובמה הם מתכפרים מוטב שיתכפרו בפרו של אחיהן שכן מצינו שחלק מכללו שהרי הוא וביתו מתכפרים בו ואל יתכפרו בשל ציבור שלא מצינו שחלק משל ציבור. ואם נפשך לומר והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו של אהרן הם.

²² עי' שם (פ"ג סי' ג): והזה אותו על הכפורת, מלמד שהיה נותן אחת למעלה. ולפני הכפורת איני יודע כמה הם הריני דן נאמר מתן דמים בפר למטה ונאמר מתן דמים בשעיר למטה מה מתן דמים האמורים בפר למטן שבע אף מתן דמים האמורים בשעיר למטן שבע.

²³ עי' שם (פ"ג סי' ב-ד): יכול על כל הטומאות הללו יהיה שעיר זה מכפר תלמוד לומר מטומאותם ולא כל טומאתם מה מצינו שחלק הכתוב מכלל כל הטומאות בטומאת מקדש וקדשיו אף כאן לא נחלק אלא בטומאת מקדש וקדשיו דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר ממקומו הוא מוכרע שנאמר וכפר על הקודש מטומאת בני ישראל (ולא כל טומאות שבקודש) [מטומאות שבקודש]. יכול על כל טומאת מקדש וקדשיו, יהיה שעיר זה מכפר ת"ל פשעיהם, אילו המרדים, וכן הוא אומר מלך מואב פשע בי, וכך הוא אומר אז תפשע לבנה בעת ההיא. מיכן אמרו כל שיש בה ידיעה בתחילה וידיעה בסוף תולה לו עד שתודע לו יביא בעולה ויורד, וכן הוא אומר לכל חטאתם, במחוייבי חטאות.

²⁴ עי' הערה הקודמת.

²⁵ עי' יומא (נו ע"ב, וכן הוא בספרא שם פ"ד סי' ה): תנו רבנן וכן יעשה לאהל מועד מה תלמוד לומר כשם שמזה לפני לפנים כך מזה בהיכל מה לפני לפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם השעיר כך מזה בהיכל כשם שלפני לפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם השעיר כך מזה בהיכל

²⁶ עי' יומא שם: השכן אתם בתוך טמאתם אפילו בשעת שהן טמאים שכינה עמהם. וז"ל הספרא שם: השוכן אתם בתוך טומאתם אע"פ שהם טמאים שכינה ביניהם.

²⁷ עי' יומא נח ע"ב: משנה ויצא אל המזבח אשר לפני ה' זה מזבח הזהב התחיל מחטא ויורד מהיכן הוא מתחיל מקרן מזרחית צפונית מערבית מערבית דרומית דרומית מזרחית מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון משם היה גומר על מזבח הפנימי וכו' גמרא תנו רבנן ויצא אל המזבח מה תלמוד לומר אמר רבי נחמיה לפי שמצינו בפר הבא על כל המצות שכהן עומד חוץ למזבח ומזה על הפרוכת בשעה שהוא מזה יכול אף זה כן תלמוד לומר ויצא אל המזבח היכן היה לפני מן המזבח תניא איך לפני ה' מה תלמוד לומר אמר רבי נחמיה לפי שמצינו בפר ושעיר של יום הכפורים שכהן עומד לפני מן המזבח ומזה על הפרוכת בשעה שהוא מזה יכול אף זה כן תלמוד לומר מזבח קטרת הסמים לפני ה' אשר באהל מועד מזבח לפני ה' ואין כהן לפני ה' הא כיצד עומד חוץ למזבח ומזה.

יNEW@

מעורבין זה לתוך זה²⁸: (יט) והזה עליו מן הדם. אחר שנתן מתנות באצבעו על קרנותיו, מִזֶּה ז' הזאות על גגו: וטהרו. ממה שעבר²⁹: וקדשו. לעתיד לבא (תיכ פרק ד יט): (כא) איש עתי. המוכן לכך מיום אתמול³⁰: (כג) ובא אהרן אל אהל מועד. אמרו רבותינו, שאין זה מקומו של מקרא זה, ונתנו טעם לדבריהם במסכת יומא (דף לב.), ואמרו כל הפרשה כולה אמור על הסדר הויץ מביאה זו, שהיא אחר עשיית עולתו ועולת העם והקטרת אימורי פר ושעיר שנעשים בחוץ בבגדי זהב, וטובל ומקדש, ופושטין ולובש בגדי לבן: ובא אל אהל מועד. להוציא את הכף ואת המחטה שהקטיר בה הקטורת לפני ולפנים (יומא לב ע"א): ופשט את בגדי הבד. אחר שהוציאם, ולובש בגדי זהב לתמיד של בין הערבים. וזהו סדר העבודות, תמיד של שחר בבגדי זהב, ועבודת פר ושעיר הפנימים וקטורת של מחטה בבגדי לבן, ואילו ואיל העם ומקצת המוספין בבגדי זהב, והוצאת כף ומחטה בבגדי לבן, ושירי המוספין ותמיד של בין הערבים וקטורת ההיכל שעל מזבח הפנימי בבגדי זהב, וסדר המקראות לפי סדר העבודות כך הוא, וְשַׁלַּח אֶת הַשְּׁעִיר בַּמִּדְבָּר, וְרַחֵץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְגו', וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת עֹלֹתוֹ וְגו', וְאֶת חֶלֶב הַחֲטָאת וְגו', וכל הפרשה עד וְאַחֲרֵי כֵן יָבֹא אֶל הַמִּזְבֵּחַ, ואחר כך וְכָא אֶהְרֹץ³¹: והניחם שם. מלמד שטעונין גניזה, ולא ישתמש באותן ארבעה בגדים ליום כפורים אחר³²: (כד) ורחץ את בשרו וגו'. למעלה למדנו מורחץ את בשרו ולבשם שכשהוא מְשַׁנָּה מִבְּגָדֵי זָהָב לִבְגָדֵי לְבָן טַעוֹן טְבִילָה, שבאותה טבילה פשט בגדי זהב שעבד בהן עבודת תמיד של שחר ולבש בגדי לבן לעבודת היום, וכאן למדנו שכשהוא מְשַׁנָּה מִבְּגָדֵי לְבָן לִבְגָדֵי זָהָב טַעוֹן טְבִילָה³³. במקום קדוש. המקודש בקדושת עזרה, והיא היתה בנג בית הַפְּרֻזָּה, וכן ד' טבילות הבאות חובה ליום, אבל הראשונה היתה בחיל³⁴:

²⁸ עי' ספרא שם (פ"ג סי' ט): וכפר עליו כפרה שהיא בגופו, ולקח מדם הפר ומדם השעיר בזמן שהיה מעורבים יכול מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו, ת"ל מדם חטאת הכיפורים אחת, הוא מה אני מקיים ולקח מדם הפר ומדם השעיר, בזמן שהם מעורבים.
²⁹ עי' ספרא (אחרי מות פ"ד סי' יג): וטהרו וקדשו מטומאות בני ישראל. טהרו לשעבר וקידשו לעתיד לבוא.

³⁰ עי' יומא סו ע"א: עתי שיהא מזומן עתי ואפילו בשבת עתי ואפילו בטומאה.
³¹ עי' ספרא (אחרי מות פ"ו סי' ה): ה' עבודות היה עושה. תמיד של שחר בבגדי זהב. ועבודת היום בבגדי לבן. ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם אילו ואיל העם ושבעת כבשים תמימים בבגדי זהב. נכנס להוציא את הכף ואת המחטה בבגדי לבן. ועושה תמיד של בין הערבים בבגדי זהב. ואומר בגדי קודש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם מלמד שהמשנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב טעון טבילה. ועי' עוד לב ע"א.

³² עי' יומא (יב ע"ב): תניא, והניחם שם מלמד שטעונין גניזה. רבי דוסא אומר שלא ישתמש בהן יום הכיפורים אחר. ועי' ספרא (פרשת אחרי מות פ"ו סי' ז) והניחם שם מלמד שהם טעונים גניזה (ואינם כשרים ליום הכיפורים הבא). רבי יוסי אומר כשרים לכהן הדיוט ואם כן מה תלמוד לומר והניחם שם שלא ישמש בהם ביום הכיפורים אחר.

³³ עי' לעיל הערות 8, 31.
עי' יומא (לב ע"א): תניא, אמר רבי יהודה, מנין לחמש טבילות ועשרה קידושין שטובל כהן גדול ומקדש בו ביום, תלמוד לומר ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד ורחץ בשרו במים במקום קדוש ולבש את בגדיו ויצא ועשה. הא למדת שכל המשנה מעבודה לעבודה טעון טבילה. אמר רבי מנין לחמש טבילות ועשרה קידושין שטובל כהן גדול ומקדש בו ביום, שנאמר כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגר ובמצנפת בד יצנף בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם. הא למדת שכל המשנה מעבודה לעבודה טעון טבילה. ואומר בגדי קדש הם, הוקשו כל הבגדים כולן זה לזה, וחמש עבודות הן, תמיד של שחר בבגדי זהב עבודת היום בבגדי לבן אילו ואיל העם בבגדי זהב כף ומחטה בבגדי לבן תמיד של בין הערבים בבגדי זהב. ומנין שכל טבילה וטבילה צריכה שני קידושין תלמוד לומר ופשט ורחץ ורחץ ולבשם.

³⁴ עי' ספרא (אחרי מות פ"ו סי' ח): ורחץ את בשרו במים במקום קדוש בלשכת בית הפרוה. וחמש טבילות היו שם באותו היום וכולם בקודש בבית הפרוה חוץ מזו הראשונה שהיתה בחול על גבי שער המים.

ולבש את בגדיו. שמנה בגדים שהוא עובד בהן כל ימות השנה: ויצא. מן ההיכל אל החצר שמזבח העולה שם: ועשה את עלתו. איל לעולה האמור למעלה בזאת יבא אהרן וגו': ואת עלת העם. ואיל לעולה האמור למעלה ומאת עדת בני ישראל וגו': (כה) ואת חלב החטאת. אימורי פר ושעיר: יקטיר המזבחה. על מזבח החיצון, דאלו בפנימי כתיב לא תעלו עליו קמרת זרה ועלה ומנחה (שמות ל ט): (כז) אשר הובא את דמם. להיכל ולפני ולפנים: (לב) וכפר הכהן אשר ימשה וגו'. כפרה זו של יום הכיפורים אינה כשרה אלא בכהן גדול. לפי שנאמרה כל הפרשה באהרן, הוצרך לומר בכהן גדול הבא אחריו שיהא כמוהו³⁵: ואשר ימלא את ידו. אין לי אלא המשוח בשמן המשחה, מרובה בגדים מנין, תלמוד לומר ואשר ימלא את ידו וגו'³⁶, והם כל הכהנים גדולים שעמדו מיאשיהו ואילך, שבימיו נגזרה צלוחית של שמן המשחה³⁷: לכהן תחת אביו. ללמד שאם בנו ממלא את מקומו, הוא קודם לכל אדם³⁸: (לד) ויעש כאשר צוה ה' וגו'. כשהגיע יום הכפורים עשה כסדר הזה, ולהגיד שבחו של אהרן שלא היה לובשן לגדולתו אלא כמקיים גזירת המלך³⁹: (ג) אשר ישחט שור או כשב. במוקדשין הכתוב מדבר, שנאמר להקריב קרבן: במחנה. חוץ לעזרה (זבחים קז):⁴⁰ (ד) דם יחשב. כשופך דם האדם, שמתחייב בנפשו⁴¹: דם שפך. לרבות את הזורק דמים בחוץ⁴²: (ה) אשר הם זבחים. אשר הם רגילים לזבוח: (ו) לשעירים. לשדים, כמו ושעירים ירקרו שם (ישעיה יג כא) (ספרא אחרי מות פיו סי' ח): (ח) אשר יעלה עלה. לחייב על המקטיר איברים בחוץ כשוחט בחוץ, שאם שחט אחד והעלה חבירו, שניהם חייבין: (ט) ונכרת. זרעו נכרת, וימיו נכרתין⁴³. (י) כל דם. לפי שנאמר בנפש יכפר, יכול לא יהא חייב אלא על דם המוקדשים, תלמוד לומר כל דם⁴⁴: ונתתי פני. פנאי שלי, פונה אני מכל עסקי ועוסק בו (ספרא

³⁵ עי' שם (פ"ח סי' ד): וכיפר אשר ימשח אותו מה תלמוד לומר לפי שכל הפרשה אמורה באהרן אין לי אלא אהרן עצמו מנין לרבות כהן אחר תלמוד לומר אשר ימשח אותו. אין לי אלא משוח בשמן המשחה מרובה בגדים מנין תלמוד לומר ואשר ימלא את ידו. מנין לרבות כהן אחר המתמנה תלמוד לומר וכפר הכהן.

³⁶ עי' הערה הקודמת.

³⁷ עי' יומא (גב ע"ב): במאי עסקינן אילימא במקדש ראשון מי הוה פרוכת אלא במקדש שני מי הוה ארון והתניא משנגז ארון נגזרה עמו צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן.
³⁸ עי' ספרא (אחרי מות פ"ח סי' ה): לכהן תחת אביו מלמד שהבן קודם לכל אדם. יכול אף על פי שאין ממלא מקומו של אביו תלמוד לומר ואשר ימלא את ידו בזמן שהוא ממלא מקומו של אביו הוא קודם לכל אדם ואם אינו ממלא מקומו של אביו יבוא אחר וישמש תחתיו.

³⁹ עי' שם (סי' י): מנין שכל הפרשה אמורה על הסדר תלמוד לומר ויעש כאשר צוה ה' את משה. מנין שאין אהרן לובש בגדים לגדולתו אלא כמקיים גזירת מלך תלמוד לומר ויעש כאשר צוה ה' את משה. מנין שאף אהרן שומע מפי משה כשומע מפי הקודש תלמוד לומר ויעש כאשר צוה ה' את משה. וכן הכתוב משבחו בקבלה בריתי היתה אתו וגו' תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון.

⁴⁰ עי' ציון למעלה ולא מצאתי@

⁴¹ עי' תנחומא אחרי מות (פרק יב): משהוקם המשכן נאסרו הבמות ועבודה בכהנים אמר הקב"ה מי שהוא מקריב שור חוץ מאהל מועד כמכה איש כאלו נפש שוחט שנאמר דם יחשב לאיש ההוא דם שפך וכל מי שהוא שוחט במשכן יכבדני שנאמר (תהלים נ) זובח תודה יכבדני.

⁴² עי' סנהדרין (לד ע"ב): תניא דם יחשב לאיש ההוא דם שפך לרבות את הזורק דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר או זבח לרבות את הזורק.

⁴³ עי' מועד קטן (כח ע"א): אמר רבה מחמשים ועד ששים שנה זו היא מיתת כרת והאי דלא חשיב להו משום כבודו של שמואל הרמתי רב יוסף כי הוה בר שיתין עבד להו יומא טבא לרבנן אמר נפקי לי מכרת.

⁴⁴ עי' ספרא (פ"ז סי' ג): מה תלמוד לומר לפי שנאמר כי נפש הבשר בדם שיכול אין לי חייבים אלא דם הנפש במוקדשים מנין על דם הנפש בחולין ועל דם התמצית בחולין ועל דם התמצית במוקדשים תלמוד לומר אשר יאכל כל דם דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים על כולם אינן חייבים אלא על דם הנפש בלבד. עי' כריתות (ד ע"ב): תניא רבי יהודה אומר דם מה תלמוד לומר כל דם אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצא בו שהוא מכפר דם חולין ודם התמצית מנין ת"ל כל דם.

פ"ז ס"ד): (יא) כי נפש הבשר. של כל בריה בדם היא תלויה, ולפיכך נתתיו על המזבח לכפר על נפש האדם, תבוא נפש ותכפר על הנפש: (יב) כל נפש מכם. להזהיר גדולים על הקטנים⁴⁵: (יג) אשר יצוד. אין לי אלא ציד, אווזין ותרנגולין מנין, תלמוד לומר ציד מכל מקום, אם כן למה נאמר אשר יצוד, שלא יאכל בשר אלא בהזמנה זאת⁴⁶: אשר יאכל. פרט למטאים⁴⁷: (יד) דמו בנפשו הוא. דמו הוא לו במקום הנפש, שהנפש תלויה בו: כי נפש כל בשר דמו הוא. הנפש היא הדם. דם ובשר לשון זכר, נפש לשון נקבה: (טו) אשר תאכל נבלה וטרפה. בנבלת עוף טהור דבר הכתוב, שאין לה טומאה אלא בשעה שנבלעת בבית הבליעה, ולמדך כאן שמטמאה באכילתה, ואינה מטמאה במגע. וטרפה האמורה כאן לא נכתבה אלא לדרוש⁴⁸, וכן שנינו יכול תהא נבלת עוף טמא מטמאה בבית הבליעה, תלמוד לומר טרפה, מי שיש במינו טרפה, יצא עוף טמא שאין במינו טרפה⁴⁹: (טז) ונשא עונו. אם יאכל קדש או יכנס למקדש, חייב על טומאה זו ככל שאר טומאות⁵⁰: ובשרו לא ירחץ ונשא עונו. על רחיצת גופו ענוש כרת, ועל כבוס בגדים במלקות⁵¹: (ב) אני ה' אלהיכם. אני הוא שאמרתי בסיני אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב), וקבלתם עליכם מלכותי, מעתה קבלו גזרותי. רבי אומר, גלוי וידוע לפניו שסופן לַתִּקְּ בַעֲרִיּוֹת בִּימֵי עֲזָרָא, לפיכך בא עליהם בגזירה⁵² אני ה' אלהיכם, דעו מי גוזר עליכם, דיין להפרע ונאמן לשלם

⁴⁵ עי' יבמות קיד ע"א: תא שמע: כל נפש מכם לא תאכל דם, להזהיר הגדולים על הקטנים; מאי לאו דאמרי להו לא תאכלו. לא, דלא ליספו להו בידים.

⁴⁶ עי' חולין (פד ע"א): ת"ר, אשר יצוד, אין לי אלא אשר יצוד. נצודין ועומדין מאליהן מנין כגון אווזין ותרנגולים, ת"ל ציד מ"מ. א"כ מה ת"ל אשר יצוד, למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בהזמנה הזאת.

⁴⁷ עי' ספרא (אחרי מות פי"א ס' ג): עוף, יכול אף עוף טמא במשמע, תלמוד לומר חיה. מה חיה שהיא מטמא בגדים אף עוף שהוא טמא בגדים יצא עוף טמא שאינו מטמא בגדים. אי מה חיה שאינה באם על הבנים אף העוף שאינו באם על הבנים יצא עוף טהור שהוא באם על הבן תלמוד לומר אשר יאכל יצא עוף טמא שאינו נאכל.

⁴⁸ עי' חולין (ק ע"ב): תניא, ר' יהודה אומר יכול תהא נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבליעה, תלמוד לומר נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה מי שאיסורו משום בל תאכל נבלה, יצא זה שאין איסורו משום בל תאכל נבלה אלא משום בל תאכל.

⁴⁹ עי' ספרא (אחרי מות פי"ב ס' ז): יכול אף נבלת עוף הטמא תהא מטמא בגדים בבית הבליעה ת"ל אשר תאכל נבלה וטריפה את שאיסורו משום בל תאכל נבילה שיש לה טריפה יצא עוף טמא שאין לו טריפה

⁵⁰ עי' שם (ס' יד): מנין שאינו מדבר אלא בטומאת מקדש וקדשיו. הזהיר וענש על ידי טומאה וחייב קרבן על ידי טומאה. מה קרבן שחייב להלן על ידי טומאה בטומאת מקדש וקדשיו אף עונש ואזהרה האמורים כאן על ידי טומאה בטומאת מקדש וקדשיו.

⁵¹ עי' שם (ס' יג): נמצאת אתה אומר היה אוכל בנבלת עוף טהור, וידו אחת על גבי התנור, וידו אחת על גבי חבירו, שניהם טהורים. ואם לא יכבס ונשא עונו, יכול על כיבוס בגדים יהיה ענוש כרת, תלמוד לומר ובשרו לא ירחץ ונשא עונו. הא כיצד, על רחיצת גופו ענוש כרת ועל כיבוס בגדים בארבעים.

⁵² עי' שם (פי"ג ס' ב-ג): וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם. רשב"י אומר הוא שנאמר להלן אנכי ה' אלהיך וגו'. אני ה' שקבלתם מלכותי עליכם במצרים אמרו לו הין והין קבלתם מלכותי קבלו גזרותי לא יהיה לך אלהים אחרים על פני הוא שנאמר כאן אני ה' אלהיכם אני הוא שקבלתם מלכותי בסיני אמרו לו הין והין קבלתם מלכותי קבלו גזרותי כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו. ר' ישמעאל אומר חמורות העריות שהוא פותח בהם ביו"ד ה"א וחותרם בהם ביו"ד ה"א. שבתחלת הענין הוא אומר איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני ה'. ובסוף הענין הוא אומר ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות מחקות וגו' אני ה' אלהיכם. הא חמורות העריות שהוא פותח בהן ביו"ד ה"א וחותרם בהן ביו"ד ה"א. רבי אומר גלוי היה לפני מי שאמר והיה העולם שסופן לינתק בעריות לכך בא עליהן בגזירה אני ה' אלהיכם דעו מי הגוזר עליכם. וכן מצינו שניתקו בעריות שנאמר וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו וגו'.

שכר⁵³: (ג) כמעשה ארץ מצרים. מגיד שמעשיהם של מצריים ושל כנעניים מקולקלים מכל האומות, ואותו מקום שישבו בו ישראל מקולקל מן הכל⁵⁴: אשר אני מביא אתכם שמה. מגיד שאותן עממין שכבשו ישראל מקולקלים יותר מכולם⁵⁵: ובחקתיהם לא תלכו. מה הניח הכתוב שלא אמר, אלא אלו נמוסות שלהן, דברים החקוקין להם, כגון מַרְטִיאוֹת וְאַצְמִדְיָאוֹת. ר' מאיר אומר, אלו דרכי האמורי שמנו חכמים⁵⁶: (ד) את משפטי תעשו. אלו דברים האמורים בתורה במשפט, שאלו לא נאמרו היו כדאי לאומרן⁵⁷: ואת הקתי תשמרו. דברים שהם גזירת המלך, שיצר הרע משיב עליהם למה לנו לשומרן, ואומות העולם ע"א משיבין עליהן, כגון אכילת חזיר, ולבישת שעטנז, וטהרת מי הטאת, לכך נאמר אני ה', גזרתי עליכם, אי אתם רשאים להפטר⁵⁸: ללכת בהם. אל תפטר מתוכם, שלא תאמר למדתי חכמת ישראל אלך ואלמד חכמת המצריים והכשדיים⁵⁹: (ה) ושמרתם את חקותי. לרבות שאר דקדוקי הפרשה שלא פרט הכתוב בהם (ת"כ פ"ג ס"י יא). דבר אחר, ליתן שמירה ועשייה לחוקים, ושמירה ועשייה למשפטים (שם פ"ח ס"י יב), לפי שלא נתן אלא עשייה למשפטים ושמירה לחוקים: וחי בהם. לעולם הבא, שאם תאמר בעולם הזה, והלא סופו הוא מת (שם י): אני ה'. נאמן לשלם שכר (שם י): (ו) לא תקרבו. להזהיר הנקבה

⁵³ עי' שם (ס' א): וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם. אני ה' שאמרתיו והיה העולם (אני דיין) אני מלא רחמים. אני דיין להיפרע ונאמן לשלם שכר.
⁵⁴ עי' שם (ס' ג-ד): מנין שלא היה אומה באומות שהתעיבו מעשיהם יותר מן המצריים תלמוד לומר כמעשה ארץ מצרים לא תעשו. מנין לדור אחרון שהתעיבו מעשיהם יותר מכולם תלמוד לומר כמעשה ארץ מצרים לא תעשו. מנין למקום שישבו בו ישראל שהתעיבו מעשיהם יותר מכולם תלמוד לומר אשר ישבתם בה לא תעשו. ומנין שישבתם של ישראל גרמה להם לכל המעשים הללו תלמוד לומר אשר ישבתם בה לא תעשו. ומנין שלא היתה אומה באומות שהתעיבו מעשיהם יותר מן הכנענים תלמוד לומר וכמעשה ארץ כנען לא תעשו. ומנין לדור אחרון שהתעיבו מעשיהם יותר מכולם ת"ל וכמעשה ארץ כנען לא תעשו. ומנין למקום שבאו בו ישראל וכבשו שהתעיבו מעשיהם יותר מכולם תלמוד לומר אשר אני מביא אתכם שמה. ומנין שביאתם של ישראל גרמה להם לכל המעשים הללו תלמוד לומר אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו.

⁵⁵ עי' הערה הקודמת.
⁵⁶ עי' שם (פ"ח ס"י ט): ובחקותיהם לא תלכו. וכי מה הניח הכתוב שלא אמרו. והלא כבר נאמר לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וגו' וחובר חבר וגו' ומה תלמוד לומר ובחקותיהם לא תלכו שלא תלכו בנימוסות שלהן בדברים החקוקין להם כגון טיטריות וקרקסאות והאסטרויות. רבי מאיר אומר אלו דרכי האמורי שמנו חכמים. רבי יהודה בן בתירא אומר שלא תנחור ושלא תגדל ציצית ושלא תספור קומי שפה. ושמה תאמר להם חוקים ולנו אין חוקים תלמוד לומר את משפטי תעשו ואת חוקתי תשמרו ללכת בהם אני ה' אלהיכם. עדיין יש תקוה ליצר הרע להרהר ולומר שלהם נאים משלנו תלמוד לומר ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם.

⁵⁷ עי' שם (פ"ג ס"י ט): את משפטי תעשו אלה הדברים הכתובים בתורה שאילו לא נכתבו בדין היה לכתבן כגון הגזלות והעריות וע"א וקללת השם ושפיכות דמים שאילו לא נכתבו בדין היה לכתבן.

⁵⁸ עי' שם: ואלו שיצר הרע משיב עליהם ואומות העולם עו"ג משיבין עליהם כגון אכילת חזיר ולבישת כלאים וחליצת יבמה וטהרת המצורע ושעיר המשתלח שיצר הרע משיב עליהן ואומות העולם עו"ג משיבין עליהם תלמוד לומר אני ה' חקקתיים אין את רשאי להשיב עליהם.

⁵⁹ עי' שם (ס' י): ללכת בהם עשם עיקר ואל תעשם טפלה. ללכת בהם שלא יהא משאך ומתנך אלא בהם שלא תערב בהם דברים אחרים בעולם. שלא תאמר למדתי חכמת ישראל אלמד חכמת אומות העולם תלמוד לומר ללכת בהם אינך ראשי ליפטר מתוכן וכן הוא אומר יהיו לך לבדך וגו' בהתהלךך תנחה אותם בעולה הזה בשכבך תשמור עלטיך בשעת מיתתה והקיצות היא תשיחך לעולם הבא. וכן הוא אומר הקיצו ורגנו שוכני עפר וגו' ושמה תאמר אבד סברי ואבד סכויי תלמוד לומר אני ה' אני סבורך ואני סכוייך ועלי בטחונך. וכן הוא אומר ועד זקנה אני הוא וגו'. ואומר כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו ה' צבאות וגו'. ואומר אני ה' אני ראשון אף אני אחרון. ואומר אני ה' ראשון ואת אחרונים אני הוא.

כזכר, לכך נאמר לשון רבים⁶⁰: אני ה'. נאמן לשלם שכר⁶¹: (ז) ערות אביך. זו אשת אביך. או אינו אלא כמשמעו, נאמר כאן ערות אביך, ונאמר להלן ערות אבי גלה (ויקרא כ יא), מה להלן אשת אבי, אף כאן אשת אבי⁶²: וערות אמך. להביא אמו שאינה אשת אבי⁶³: (ח) ערות אשת אביך. לרבות לאחר מיתה⁶⁴: (ט) בת אביך. אף בת אנוסה במשמע: מולדת בית או מולדת חוץ. בין שאומרים לו לאביך קיים את אמה, ובין שאומרים לו הוציא את אמה, כגון ממזרת או נתינה⁶⁵: (י) ערות בת בנד וגו'. בביתו מאנוסתו הכתוב מדבר, ובתו ובת בתו מאשתו אנו למדין מערות אשה ובתה שנאמר בהן לא תגלה, בין שהיא ממנו בין שהיא מאיש אחר⁶⁶: ערות בת בנד. קל וחומר לבתך, אלא לפי שאין מזהירין מן הדין למדוה מגזרה שוה⁶⁷: (יא) ערות בת אשת אביך. לימד שאינו חייב על אחותו משפחה ונכרית, לכך נאמר בת אשת אביך, בראייה לקידושין⁶⁸: (יד) ערות אחי אביך לא תגלה. ומה היא ערותו, אל אשתו לא תקרב⁶⁹: (טו) אשת בנד היא. לא אמרתי אלא בשיש לבנך אישות בה, פרט לאנוסה ושפחה ונכרית (ספרא קדושים פ"י ס"ו): (יז) ערות אשה ובתה. לא אסר הכתוב אלא ע"י נשואי הראשונה, לכך נאמר לא תקח, לשון קיחה, וכן לענין העונש אשר יקח את אשה ואת אמה (ויקרא כ יד), לשון קיחה, אבל אנס אשה

⁶⁰ ע"י שם (פ"ג ס"א): איש מה תלמוד לומר איש איש, להביא את העכו"ם שיהיו מזהרים על העריות כישראל. לא תקרבו מה תלמוד לומר לפי שנאמר איש שיכול אין לי אלא איש שהוא מזהר על ידי אשה אשה מזהרת על ידי איש מנין תלמוד לא תקרבו הרי כאן שנים.
⁶¹ ע"י הערה הקודמת.

⁶² ע"י סנהדרין נד ע"א: ערות אביך לא תגלה. ערות אביך, זו אשת אביך. אתה אומר אשת אביך, או אינו אלא ערות אביך ממש. נאמר כאן ערות אביך לא תגלה ונאמר להלן ערות אבי גלה, מה להלן, באישות הכתוב מדבר, אף כאן, באישות הכתוב מדבר. ומשמע בין אשת אבי שהיא אמו בין אשת אבי שאינה אמו.

⁶³ ע"י הערה הקודמת.

⁶⁴ ע"י"ש: רבנן אזהרה לאשת אבי מנא להו, נפקא להו מערות אשת אביך לא תגלה. ורבי יהודה: ההוא מיבעי ליה לאזהרה לאשת אבי לאחר מיתה, ורבנן: ההוא מסיפא דקרא נפקא ערות אביך היא.
⁶⁵ ע"י יבמות (כג ע"א): אמר רבא אמר קרא ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת חוץ בין שאומרים לו לאביך קיים בין שאומרים לו לאביך הוציא ואמר רחמנא אחותך היא אימא בין שאומר לו אביך קיים בין שאומרים לו לאביך הוציא ואמר רחמנא אחותך היא אימא בין שאומר לו אביך קיים בין שאומר לו אביך הוציא.

⁶⁶ ע"י שם (צז ע"א): רבא אמר אנס אשה מותר לישא בתה מהכא כתיב ערות בת בנד או בת בתך לא תגלה. הא בת בנה דידה ובת בתה דידה גלי וכתוב ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח. הא כיצד, כאן באונסין כאן בנשואין.

⁶⁷ ז"ל שם (ב ע"ב): מכדי כולהו מאחות אשה ילפינן ליתני אחות אשה ברישא וכ"ת תנא חומרי חומרי נקט ור"ש היא דאמר שריפה חמורה אי הכי ליתני חמותו ברישא דעיקר שריפה בחמותו כתיבא ועוד בתר חמותו ליתני כלתו דבתר שריפה סקילה חמורה אלא בתו כיון דאתיא מדרשא חביבא ליה, כולהו נמי מדרשא אתו נהי דלענין ייבום אתיין מדרשא עיקר איסורייהו בהדיא כתיב בהו בתו עיקר איסורא מדרשא דאמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבדימי אתיא הנה הנה אתיא זמה זמה.

⁶⁸ ע"י שם (כג ע"א): אמר רחמנא אחותך היא לרבות אחותו משפחה ועובדת כוכבים אמר קרא בת אשת אביך מי שיש לו אישות לאביך בה פרט לאחותו משפחה ועובדת כוכבים.

⁶⁹ ע"י ספרא (קדושים פ"ב ס"ו): ואיש להוציא את הקטן. אשר ישכב את דודתו באשת אחי אביו הכתוב מדבר או (אינו מדבר אלא) באשת אחי אמו תלמוד לומר ערות אחי אביך לא תגלה אל אשתו לא תקרב וגו' נאמר כאן דדתך ונאמר להלן דדתך מה להלן באשת אחי אביו הכתוב מדבר אף דדתך שנאמר כאן באשת אחי אביו הכתוב מדבר. או (אינו מדבר אלא) באשת אחי אביו מאמו והדין נותן הואיל ואסר אחות אמו ואחות אביו ואסר אשת אחי אביו מה אחות אמו ואחות אביו בין מן האב בין מן האם אף אשת אחי אביו בין מן האב בין מן האם. ועוד ק"ו ומה אם במקום שהתיר מכלל אשת אחי מאביו אסר מכלל אשת אחי אביו מאמו מקום שלא התיר מכלל אשת אחי אביו מאביו דין הוא שלא נתיר מכלל אשת אחי אביו מאמו תלמוד לומר דודו נאמר כאן דודו ונאמר להלן דודו מה דודו שנאמר להלן במשפחת אביו הכתוב מדבר אף דודו שנאמר כאן במשפחת אביו הכתוב מדבר.

מותר לישא בתה⁷⁰: שארה הנה. קרובות הן זו לזו: זמה. עצה, כתרנומו עֲצַת הַמַּאֲיִן, שיצרך יועצך לחטוא: (יה) אל אחתה. שתיהן כאחת⁷¹: לצרר. לשון צרה, לעשות את זו צרה לזו: בחייה. למדך, שאם גרשה לא ישא את אחותה, כל זמן שהיא בחיים (יבמות ה:): (כא) למלך. עבודה זרה היא ששמה מולך, וזו היא עבודתה, שמוסר בנו לכומרים ועושין שתי מדורות גדולות ומעבירין את הבן ברגליו בין שתי מדורות האש: לא תתן. זו היא מסירתו לכומרים⁷²: להעביר למלך. זו העברת האש⁷³: (כג) תבל הוא. לשון קדש וערוה וניאוף, וכן וְאָפִי עַל תְּבִלְיָתָם (ישעי' יכה). דבר אחר, תבל הוא, לשון בלילה וערבוב, זרע אדם זרע בהמה: (וכח) ולא תקיא הארץ אתכם. משל לבן מלך שהאכילוהו דבר מאוס שאין עומד במעיו אלא מקיאו, כך ארץ ישראל אינה מקיימת עוברי עבירה. ותרנומו וְלֹא תְרוֹקֶן, לשון ריקון, מריקה עצמה מהם⁷⁴: (כט) הנפשות העושות. הזכר והנקבה במשמע⁷⁵: (ל) ושמרתם את משמרתני. להזהיר בית דין על כך (ספרא אחרי מות פי"ג סי' כב): ולא תטמאו בהם אני ה' אלהיכם. הא אם תטמאו אני אלהיכם, ואתם נפסלים מאחרי, ומה הנאה יש לי בכם, ואתם מתחייבים כלייה, לכך נאמר אני ה' אלהיכם (שם):

⁷⁰ עי' לעיל הערה 66.

⁷¹ עי' קידושין (נ ע"ב): מנהני מילי אמר רמי בר חמא דאמר קרא אשה אל אחותה לא תקח לצרור התורה אמרה בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהא לו ליקוחים אפי' באחת מהם. אמר ליה רבא, אי הכי היינו דכתיב ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם אי קידושין לא תפסי בה כרת מי מחייב, אלא אמר רבא קרא בזה אחר זה, ומתניתין כדרבה דאמר רבה כל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו.
⁷² עי' סנהדרין (סד ע"ב): אמר רבי ינאי אינו חייב עד שימסרנו למשרתי עבודה זרה שנאמר ומזרעך לא תתן להעביר למולך.

⁷³ עי' סנהדרין (סד ע"א-ע"ב): משנה: הנותן מזרעו למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש מסר למולך ולא העביר באש העביר באש ולא מסר למולך אינו חייב עד שימסור למולך ויעביר באש וכו'. גמ': אמר רבי ינאי אינו חייב עד שימסרנו לכומרים שנאמר ומזרעך לא תתן להעביר למלך תניא נמי הכי יכול העביר ולא מסר יהא חייב תלמוד לומר לא תתן מסר למולך ולא העביר יכול יהא חייב תלמוד לומר להעביר מסר והעביר שלא למולך יכול יהא חייב תלמוד לומר לא תתן מסר להעביר יכול יהא חייב תלמוד לומר להעביר מסר והעביר יכול יהא חייב נאמר כאן להעביר ונאמר להלן לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש מה להלן באש אף כאן באש ומה כאן מולך אף להלן מולך.

⁷⁴ עי' ספרא (קדושים פ"ב סי' יד): ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה וגו' ארץ ישראל אינה כשאר כל הארץ אינה מקיימת בעלי עוברי עבירות משלו משל למה הדבר דומה לבן מלכים שהאכילוהו דבר שאינו עומד במעיו הוא מקיאו כך ארץ ישראל אינה מקיימת עוברי עבירות לכך נאמר ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם.

⁷⁵ עי' ילקוט שמעוני תורה (רמז תקצט): ונכרתו הנפשות העושות מה תלמוד לומר, לפי שנאמר איש יכול אין לי אלא איש שענוש כרת על ידי אשה. אשה ענושה כרת על ידי האיש מנין. תלמוד לומר הנפשות הרי כאן שנים.

@הוספתי את הגמ'@

ועי' ב"ק לב ע"א: ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם! הנאה לתרוייהו אית להו, איהו מעשה הוא דקעביד.